

NERINGA MARKAUSKAITĖ
Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka

LMA Vrublevskių bibliotekos raižinių rinkiniai: įrašai ir savininkai

Anotacija. Tado Vrublevskio įsteigtoje Eustachijaus ir Emilijos Vrublevskių bibliotekos draugijoje, taip pat Vrublevskių bibliotekos draugijoje mokslui remti, vėliau Vrublevskių bibliotekoje, be rankraščių, knygų ir kitų spaudinių, buvo renkami ir grafikos kūriniai. Dabar jie saugomi LMA Vrublevskių bibliotekos rinkiniuose. Straipsnyje norima aptarti Vrublevskių bibliotekos raižinių rinkinį. Tyrinėjami grafikos kūrinuose esantys įrašai, kurie padeda atskleisti sąsajas su buvusiais savininkais ir jų rinkiniais.

Esminiai žodžiai: Vrublevskių biblioteka; raižinių rinkinys; grafikos kūriniai; savininkai; nuosavybės įrašai.

Keywords: the Wroblewski Library; collection of engravings; pieces of graphics; previous owners; ownership inscriptions.

Eustachijaus ir Emilijos Vrublevskių bibliotekos draugijos¹, kurią Vilniuje 1912 m. įsteigė advokatas Tadas Stanislovas Vrublevskis, darbą tęsė Eustachijaus ir Emilijos Vrublevskių draugija mokslui remti², nuo 1935 m. – ir Vrublevskių biblioteka.

Vrublevskių bibliotekos draugijos statute rašoma, kad ji steigiama kaupti ir saugoti knygų, žemėlapių, raižinių ir kitų spaudinių, rankraščių, senųjų aktų, antspaudų rinkinius visuomeniniam naudojimui, taip pat moksliniams ir švietėjiškiems tikslams [34, 1–2]. 1922 m. įsteigtos Vrublevskių bibliotekos draugijos mokslui remti statute buvo įrašyta nuostata, jog draugijos buveinė yra Vilniuje, ir draugijos rinkinius išvežti draudžiama [27, 4]³.

Vrublevskių bibliotekoje buvo sukaupta rinkinių iš privačių savininkų ir kai kurių draugijų. Jose buvo kaupiami ir senienų rinkiniai, ir įvairių laikotarpių meno ir grafikos kūriniai. Draugijų nariais būdavo įvairių sričių žinovai ir mecenatai, palaikę vieni su kitais ryšius ir bendradarbiavę su muziejais ir bibliotekomis [20, 223–248]. Reikia paminėti, kad Vilniaus mokslo ir meno draugijos muziejaus įsteigėjas grafas Vladislovas Tiškevičius, jame dirbęs Liucijonas Uzembla (Lucjan Uziębło) ir kiti vėliau tapo Vilniaus mokslo bičiulių draugijos nariais, kurie eksponatais ar dokumentais parėmė Vrublevskių bibliotekos draugiją⁴.

¹ Toliau – Vrublevskių bibliotekos draugija.

² Toliau – Vrublevskių bibliotekos draugija mokslui remti.

³ Vrublevskių bibliotekos draugijos rinkiniai ilgus metus neturėjo nuolatinės vietos. 1925 m. nupirkti Tiškevičių rūmai; juos rekonstravus, visi rinkiniai į naują bibliotekos pastatą, kuriame yra įsikūrusi LMA Vrublevskių biblioteka, buvo perkelti iki 1935 m.

⁴ Vilniaus mokslo ir meno draugijos muziejus buvo įsteigtas 1906 m., veikė iki 1914 m. Svarbu paminėti, jog T. Vrublevskis taip pat buvo draugijos muziejaus steigėjas ir bendradarbis. Uždarius muziejų, jo rinkinius perėmė Vilniaus mokslo bičiulių draugija. Dalis rinkinių 1943 m. buvo perduota LMA bibliotekai.

Vrublevskių bibliotekos draugijai, vėliau Vrublevskių bibliotekai priklausę ražiniai buvo kaupiami atskirai nuo tapybos, skulptūros ir kitų dailės rinkinių. Apie šį rinkinį trumpai užsimeinama XX a. I pusės studijose, skirtose Vrublevskių bibliotekos raidai [16; 27], taip pat įvairiuose straipsniuose ir kitokio pobūdžio publikacijose. Pastaroji literatūra yra pateikta LMA Vrublevskių bibliotekos sudarytose bibliografijos rodyklėse [25; 32].

Šiame straipsnyje norima pristatyti XX a. I pusėje bibliotekoje buvusį ražinių rinkinį, kurį galima atpažinti pasitelkus LMA Vrublevskių bibliotekos Retų spaudinių skyriaus rinkiniuose esamus grafikos kūrinius. Apie jį liudija įvairaus pobūdžio kūriniuose aptinkami rankraštiniai įrašai, kurie, kaip ir buvęs rinkinys, nebuvo iki šiol aptarti.

Vrublevskių bibliotekos specialiuose rinkiniuose buvo kaupiami grafikos kūriniai: metalo, medžio, lino ražiniai, litografijos, heliograviūros ir kitokio pobūdžio darbai. Valerijono Charkevičiaus (Walerian Charkiewicz) straipsnyje, 1936 m. paskelbtame laikraštyje *Slowo*, aptariant Vrublevskių bibliotekos fondus yra paminėtas ir ražinių rinkinys. Jame kartu su grafikos kūrinių buvo saugomi žemėlapiai, fotografijos ir kiti spaudiniai [15]⁵.

Vrublevskių bibliotekos draugija kartu su rankraščiais bei knygomis buvo sukaupusi ir grafikos darbų, kuriuos įgijo iš įvairių kolekcininkų [9, 154]⁶. Iš kokių rinkinių buvo įgyti šie kūriniai žinoma nedaug. Draugija jų įsigijo iš Tiškevičių giminės rinkinio, kuriame galėjo būti eksponatų iš Eustachijaus ir Tado Tiškevičių rinkinių. Be to, dar prieš įsteigiant draugiją, grafikos kūrinių buvo įsigijęs ir T. Vrublevskis, tikėtina, iš Juzefo ir Helenos Bielinskių (Bieliński) šeimos bibliotekos. Juose buvo ražinių iliustracijų iš laikraščių *Wędrowiec* ir *Tygodnik Ilustrowany* [12, 1; 27, 5–7].

Reikia paminėti, kad šiai draugijai dalį rinkinio, spėjama, ir jame buvusius ražinius, 1913 m. testamentu užrašė Liudvikas Albertas Žostautas (Albert Ludwik Zosztow)⁷. Pastaroji draugija, vėliau Vrublevskių biblioteka, perėmė dalį Liucijono Uzemblos (Lucjan Uziębło) rinkinių, kuriuose, greičiausiai, buvo ir grafikos kūrinių⁸ [27, 7–8].

Didžiąją dalį grafikos kūrinių kartu su kitais dailės kūrinių ir spaudiniais trečiajame ir ketvirtajame dešimtmetyje bibliotekai perdavė Vrublevskių bibliotekos draugijos mokslui remti komitetas, kurio nariai, tęsdami įsteigėjo pradėtus darbus, per kelis dešimtmečius gerokai papildė draugijos rinkinius. Draugijos komiteto pirmininko pareigas ėjo profesorius Marijanas Zdziechovskis (Marian Zdziechowski), pavaduotoju ir rinkinių saugotoju buvo T. Vrublevskis. Komiteto nariais buvo Vilniaus universiteto dėstytojai profesorai Stanislovas Koščialkovskis (Stanisław Kościalkowski), Ježis Landė (Jerzy Lande), Vitoldas Slavinskis (Witold Sławiński), taip pat bibliotekos bendradarbis Liudvikas Abramavičius (Ludwik Abramowicz), bibliotekininke Helena Drège ir kiti [10, 2]⁹.

⁵ Čia nurodoma ražinių rinkinyje buvus 10 300 vienetų.

⁶ Straipsnyje užsiminta, kad Vrublevskių bibliotekos draugijoje 1913 m. buvo 3000 ražinių.

⁷ Albertas Liudvikas Žostautas (1850–1918), etnografas ir kolekcininkas.

⁸ Dalis grafikos kūrinių perduota į bibliotekos fondus po Antrojo pasaulinio karo kartu su rankraščiais ir spaudiniais, fotografijomis ir kitais dokumentais, plg. kolekcininko ir muziejininko Liucijono Uzemblos (1864–1942) rinkinius. Gana didelę šio kolekcininko rinkinių dalį 1949 m. perėmė LMA biblioteka.

⁹ Vitoldas Slavinskis (1888–1962), botanikas; Ježis Landė (1886–1954), teisininkas; abu Vilniaus Stepono Batoro universiteto dėstytojai; prof. Marijanas Zdziechovskis (1861–1938), filologas, Vilniaus Stepono Batoro universiteto dėstytojas; Stefanus Rygielis (1887–1945), Vrublevskių bibliotekos direktorius; Stanislovas Koščialkovskis (1881–1960), istorikas, vienas iš Vilniaus mokslo bičiulių draugijos steigėjų ir bendradarbių; Helena Drège (1888–1956), Vrublevskių bibliotekos darbuotoja; Liudvikas Abramavičius (1875–1939), publicistas redaktorius ir leidėjas [17, p. 10, 267, 488, 552, 590].

Šiuo laikotarpiu litografijų ir įvairių grafikos kūrinių bibliotekai padovanojo Zofija Sadowska [6, lap. 4–6]. Ketvirtajame dešimtmetyje ir penktojo dešimtmečio pradžioje raižinių, litografijų ir jų kitokio pobūdžio kūrinių bibliotekai atidavė dailininko Alfredo Römerio dukte E. Römerytė-Ochenkovska (Helena Romer-Ochenkowska)¹⁰ [7, lap. 40–41; 2, lap. 1–4]. Taip pat įvairių grafikos kūrinių ir spaudinių 1933–1939 m. padovanojo kunigas Pranciškus Tičkovskis¹¹ (Franciszek Tyczkowski) [1, lap. 25–27].

Padovanoti kūriniai būdavo įtraukiami į bibliotekos dovanų sąrašus, kurie, nors ir svarbūs bibliotekos rinkinių tyrinėjimams, ne visada informatyvūs¹². Dažnai nelengva suvokti, ar juose įrašytas eksponatas yra grafikos kūrinys, nes ne visada nurodomi jo duomenys. Yra tokių sąrašų, kuriuose nurodomas tik bibliotekai atiduotų dovanų kiekis arba išvardijami tik kūrinių pavadinimai. Šie sąrašai patvirtina nuomonę, kad skirtingiems savininkams priklausę kūriniai, nors ir atiduoti kartu su knygomis, paveikslais ir skulptūromis, būdavo saugomi raižinių rinkiniuose. Šiems rinkiniams buvo priskirti ir kun. P. Tičkovskio atiduoti raižiniai [1, lap. 27]. Dažnai padovanoti raižiniai arba jų albumai sąrašuose būdavo suskirstomi ir pagal tematiką; iš jų paminėtina *Vilnianos* tema, kuriai buvo priskiriami tiek senųjų amžių, tiek XX a. pradžios raižiniai [6, lap. 22–25, 43–51]. Vrublevskių bibliotekos draugijos mokslui remti komiteto 1930 m. sąrašuose, be pavienių grafikos kūrinių, yra paminėti ir XX a. I pusės albumai, skirti Vilniaus architektūrai ir dailei. Reikia paminėti, kad Vrublevskių bibliotekai atiteko ir vienas iš naujausių kūrinių – dailininko Jurgio Hopeno (Jerzy Hoppen) „Senajo Vilniaus“ ofortų albumo pirmieji tomai¹³ [6, lap. 40].

Vrublevskių bibliotekos raižinių rinkinyje aptinkame E. Tiškevičiaus, L. Uzemblos, A. L. Žostauto, Vrublevskių bibliotekos antspaudų ir lipdžių. Šie ženklai rodo, jog kūriniai priklausė asmeniniams rinkiniams, vėliau atiduoti bibliotekai, kur buvo saugomi jos fonduose. Buvusį raižinių rinkinį, taip pat ir ankstesnius jo savininkus, primena „Viešpaties Išganytojo“ kompozicija, kurią pagal Nikolos Sangiorgi (Nicola Sangiorgi) piešinį išraižė Adolfas Frydrichas Dytichas (Adolf Friedrich Dietrich). Pastarajame raižinyje aptinkame A. L. Žostauto lipdę ir XX a. I pusės Vrublevskių bibliotekos antspaudą¹⁴.

Svarbu patyrinėti senajame bibliotekos raižinių rinkinyje buvusią litografiją „Barboros rūmų griuvėsiai Vilniuje“ (*Szczątki palacu Barbary w Wilnie*), kurią, remdamasis Liudviko von Dolenno (Ludwik von Dohlen) piešiniu, XIX a. viduryje sukūrė J. Butvilovskis (J. Butwilowski)¹⁵. Pastarąją litografiją 1903–1912 m., ir galbūt anksčiau, buvo priglaidęs Vilniaus archeologinis muziejus. Litografija kaip eksponatas paminėta XX a. pradžioje surašytame šio muziejaus inventoriuje [6, lap. 18]. Šiame kūrinyje esantis grafo E. Tiškevičiaus antspaudas pažymi, kad tai kolekcininko nuosavybė, taigi šį kūrinių jis galėjo padovanoti Vilniaus senienų muziejui¹⁶.

Buvusius savininkus ir jų kaitą, nuolatinius kūrinių judėjimus perteikia Jono Kazimiero Vilčinskio „Vilniaus albumo“ kompozicijose išlikę įrašai. Nors dovanų sąrašuose šio albumo graviūrų ir litografijų yra nedaug, bet bibliotekai jų buvo padovanota, kaip liudija įrašai, gerokai

¹⁰ Elena Römerytė-Ochenkovska (1875–1947), rašytoja, Vilniaus, Varšuvos ir Krokuvos laikraščių bendradarbė [19].
Alfredas Römeris (1832–1897), tapytojas, skulptorius ir grafikas.

¹¹ Kun. Pranciškus Tičkovskis (1891–1982).

¹² LMA Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyriuje saugomi sąrašai: LMAVB, F75-135, F75-137, F75-138.

¹³ Hoppen, Jerzy. *Stare Wilno w akwafortach*. Wilno, 1924–1927, t. 1–3.

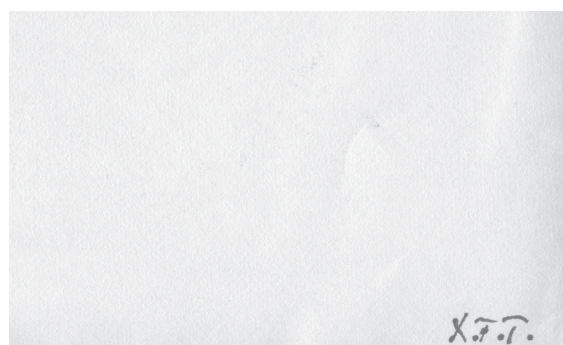
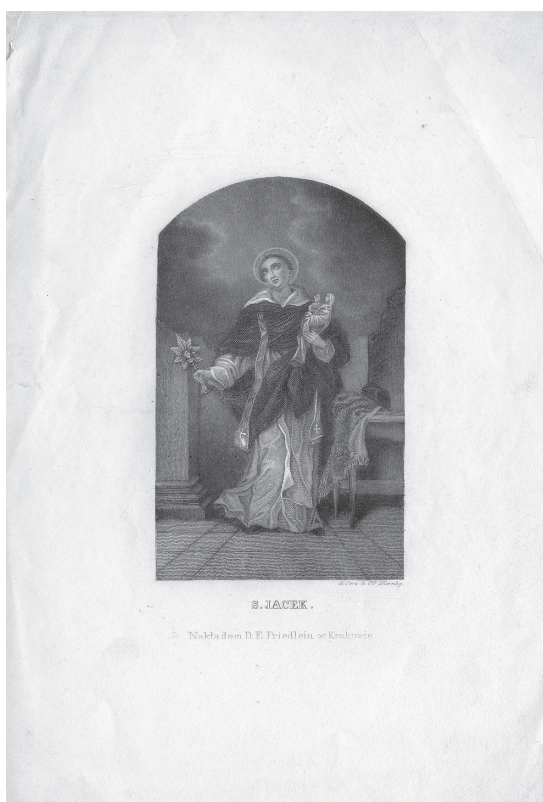
¹⁴ *Wyobrażenie Zbawiciela: wykonane z marmuru w Rzymie przez T. O. Sosnowskiego*. Dailininkas Nicola Sangiorgi; raižytojas Adolf Friedrich Dietrich. Warszawa: w zakł. A. Dietrich, apie 1854–1860 m. LMAVB, G3-627.

¹⁵ *Szczątki palacu Barbary w Wilnie*. Dailininkas Ludwik von Dohlen, raižytojas J. Butwilowski. [Vilnius], 1850. LMAVB, Liet.2/2.3.1.

¹⁶ Vilniaus archeologiniam muziejui, įsteigtam 1865 m. kaip Vilniaus viešosios bibliotekos skyrius, atiteko nemaža dalis carinės valdžios uždaryto Vilniaus senienų muziejaus rinkinių [36, V–X].

daugiau. Buvusį raižinių rinkinį parodo litografijos ir plieno raižiniai, pažymėti kolekcininko A. L. Žostauto lipde ir Vrublevskių bibliotekos antspaudu. Galima paminėti „Vilniaus albumui“ sukurtą Berdičivo karmelitų vienuolyno bažnyčios Švč. Mergelės Marijos paveikslą atvaizdą¹⁷, taip pat Antonio Oleščinskio (Antoni Oleszczyński) sukurtą Berdičivo Švč. Mergelės Marijos paveikslą raižinį, kurie pažymėti Vrublevskių bibliotekos antspaudu¹⁸.

J. K. Vilčinskio „Vilniaus albumo“ atvaizdų buvo surinkęs ir kun. P. Tičkovskis. Jam priklausę raižiniai yra su rankraštiniais įrašais, taip pat juose aptinkame ir Vrublevskių bibliotekos antspaudą. Paminėtinas šioje kolekciijoje buvęs Kijevo vyskupo jėzuito Tomo Ujejskio (Tomasz Ujejski) portretas, kurį 1825 m. oforto technika sukūrė Juzefas Chščonovičius (Józef Chrzczonowicz), o 1849 m. raižinys buvo išleistas „Vilniaus albume“¹⁹.

1. Šv. Jackus. Nežinomas raižytojas.
Krokuva, 1840–1855 m. LMAVB, G2-463

Buvusio bibliotekos raižinių rinkinio kūriniuose aptinkama įrašų, kurie padeda atpažinti savininkus; jie gali būti priskiriami pirmosios grupės įrašams. Svarbu atkreipti dėmesį į Liudviko Abramavičiaus kolekciją, kurią nurodo įrašas: „Iš Liudviko Abramavičiaus rinkinio“ (*Z zbiorów L. Abramowicza*). Tokį patį įrašą atrandame Fransua Žozefo Diupresuaro (François Joseph Dupressoir) pagal Vincento Dmachausko (Wincenty Dmochowski) piešinį sukurtoje litografijoje, kurioje dailininkas perteikė Vilniaus peizažą²⁰.

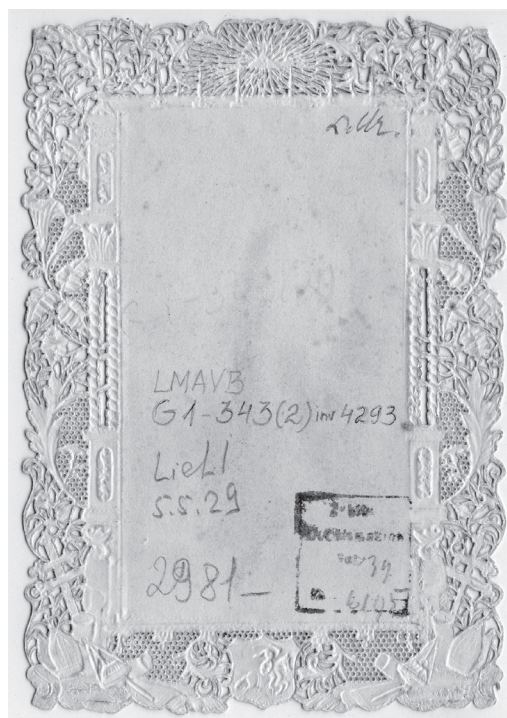
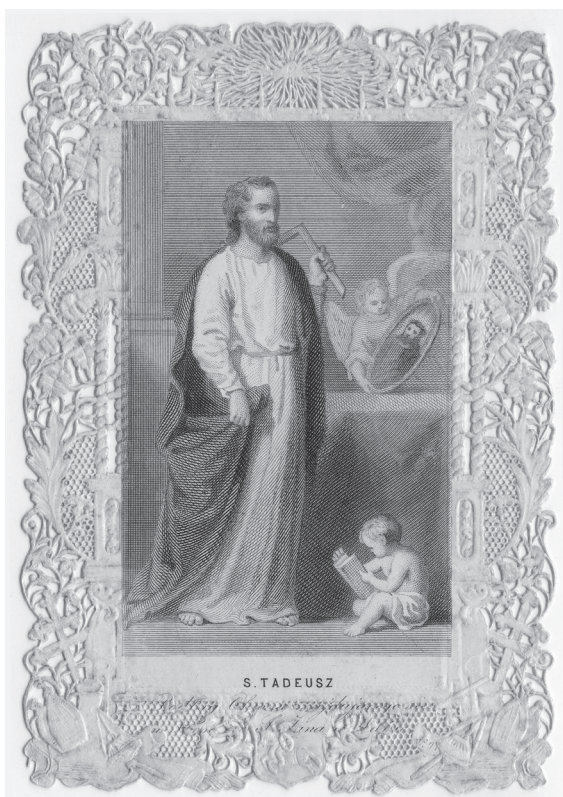
¹⁷ *Vera Effigies B. V. Mariae in Ecclesia P. P. Carmelit (...)*. Raižytojas Teodor Rakowiecki. Berdiczoviae, 1767. LMAVB, G3-493.

¹⁸ *N. Panna Berdyczewska*. Raižytojas Antoni Oleszczyński. Paris, 1857. LMAVB, Liet.1/5.4.17.

¹⁹ *Blog. Żywota Tomasza z Rupniewa Uiejski bis. kijo. i czernie ...* Raižytojas Józef Chrzczonowicz. Paris: par l' Editeur J. K. Wilczyński, 1849. LMAVB, G2-377.

²⁰ *Видъ города Вильны = Widok Wilna = Vue de Vilna*. Dailininkas Wincenty Dmochowski, litografas François-Joseph Dupressoir. Paris: imp. par Paul Petit, 1857. LMAVB, G4-103(1).

Antrajai įrašų grupei priskiriami savininkų inicialai, kurie reiškia vardo ir pavardės raides, taip pat jų santrumpas. Skirtinguose kūriniuose aptinkame vieno ir to paties savininko inicialus, kuriuos priskirtume kun. P. Tičkovskui. Monograma *X.F.T.* rodo kunigo vardą ir pavardę. Šį įrašą atrandame ir kituose šio savininko ražiniuose; paminėtini paveikslėliai iš šventųjų ciklo: „Šventasis Jackus“ ir „Palaimintoji Salomėja“, išleisti Danieliaus Edvardo Friedleino (Daniel Edward Friedlein) spaustuvėje Krokuvoje²¹ (ilustr. 1). Šio kolekcininko rinkiniui priskirtume karaliaus Žygimanto Augusto portreto litografiją pagal dailininko Virgilijaus Soli (Virgilio Soli) 1562 m. sukurtą piešinį. Litografija apie 1840 m. buvo išleista Vilniuje Juozapo Ozemblovskio (Józef Oziębłowski) spaustuvėje²². Kitoje jos pusėje įrašyta data: *26. XI. 36*, taip pat kun. P. Tičkovskio inicialai: *X.F.T.*

2. Šv. Tadas. Nežinomas ražytojas.
Paryžius, XIX a. II pusė. LMAVB, G1-343(2)

Vrublevskių bibliotekos rinkiniuose aptinkame ir L. Uzemblos inicialus, kurie liudija apie savininko sukauptą ražinių kolekciją. Vienas iš šios kolekcijos kūrinių – „Šv. Tado“ paveikslėlis. Paveikslėlio kitoje pusėje galime pamatyti kolekcininko inicialus: *L.Uz.* Galbūt juos įrašė pats savininkas²³ (ilustr. 2).

Trečiosios grupės įrašai atskleidžia kūrinių padovanojusį asmenį ir patvirtina padovanojimo faktą. Paminėtini E. Römerytės-Ochenkovskos Vrublevskių bibliotekai perduoti grafikos darbai

²¹ *B. Salomea: przerysowano z obrazu w klasztorze P. P. Franciszkanek w Krakowie.* Nežinomas ražytojas. W Krakowie: nakładem D. E. Friedlein, apie 1840–1855 m. LMAVB, G2-462; Nežinomas ražytojas. *S. Jacek.* W Krakowie: nakładem D. E. Friedlein, apie 1840–1855 m. LMAVB, G2-463.

²² *Sigismundus Augustus.* Nežinomas litografas; pagal Virgilio Soli ražinį. W Wilnie: Litog. J. Oziębłowskiego, apie 1840 m. LMAVB, G2-356(1).

²³ *S. Tadeusz: Podług obrazu znajdującego się w kościele S. Jana w Wilnie.* Nežinomas ražytojas. Paris, XIX a. II pusė. LMAVB, G1-343(2).

ir įvairaus pobūdžio spaudiniai. Atpažįstame jos padovanotą ir bibliotekos raižinių rinkinyje buvusią heliograviūrą „Ave Maria“, sukurtą pagal tapytojo Piotro Stachevičiaus (Piotr Stachiewicz) paveikslą (iliustr. 3). Kitoje atvaizdo pusėje aptinkame įrašą: „Elenos Römerytės-Ochenkovskos dovana, 1935 IX 7“ (*Dar Heleny Romer-Ochenk[owskiej], 7 IX 1935*)²⁴ [7, lap. 41].

Dovanotoją liudijantys įrašai taip pat yra išlikę dviejose litografijose, kurios priklausė seniesiems bibliotekos raižinių rinkiniams. Litografijose pavaizduoti Lenkijos karaliai ir Lietuvos didieji kunigaikščiai: Kazimieras Jogailaitis (1447–1492) ir Aleksandras (1461–1506). Abi litografijos buvo pritvirtintos ant kartonų. Tie patys įrašai kitose pusėse primena, kad šie darbai priklausė advokato Stanislovo Sadkovskio (Stanisław Sadkowski) rinkiniams: „Dovana iš gerb. p. Stanislovo Sadkovskio rinkinių“ (*Dar ze zbioru ś. p. Stanisława Sadkowskiego*)²⁵.

Apie kun. P. Tičkovskio dovanas bibliotekai liudija dažnai įvairiuose raižiniuose aptinkamas įrašas: „Kun. P. Tičkovskio dovana“ (*Dar ks. F. Tyczkowskiego*). Be to, šio savininko rinkiniuose buvusiuose maldyno paveikslėliuose bei litografijose aptinkame tokį įrašą: *Ks. Tyczk. 1933*; taip pat ir su kita data, kuris patvirtina tą patį dovanotoją: *Dar ks. Fr. Tyczkowskiego / z dn. 26. XI. 36*²⁶ (iliustr. 4). Kun. P. Tičkovskui priklausę grafikos kūriniai, kuriuose įrašyti 1936 m., byloja, kad tais metais dovanotojas atidavė raižinių rinkinį. Tai patvirtina kun. P. Tičkovskio dovanų sąrašai, kurie primena, kad 1936 m., kartu su kitais spaudiniais, jis yra dovanojęs ir grafikos darbų [1, lap. 25–26].

Buvusiuose Vrublevskių bibliotekos rinkiniuose yra portretinių grafikos kompozicijų, kuriose aptinkami dedikacijų įrašai. Juos priskiriame ketvirtajai įrašų grupei. Buvę portretų savininkai dedikacijas įrašydavo po atvaizdu arba kitoje jo pusėje. Portretinių atvaizdų dedikacijos rodo, kad kūrinių savininkais dažnai buvo rašytojai, dailininkai, muzikai. Kolekcijose buvo įprasta turėti amžininkų portretų, sukurtų ir litografijos technika. Šias portretines litografijas buvo galima siųsti ir jomis keistis nepaisant didelių atstumų.

Populiaria litografijos technika XIX a. buvo susidomėję ir leidėjai. Pastaroji technika per palyginti trumpą laikotarpį leido išspausdinti įvairaus dydžio darbų, taip pat ir portretų. Litografijos technika buvo populiari Vilniaus universiteto Raižybos katedros dėstytojų ir studentų, čia įkūrusių litografijos spaustuvę, veikusių 1821–1832 m. Ją uždarius, įvairių dydžių litografijos būdavo spausdinamos ir kitose Vilniaus spaustuvėse. Šia technika domėjosi ne tik profesionalūs dailininkai. Svetur gyvenusio vilniečio muziko Viktoro Kažinskio (Wiktor Każyński) laišku, rašyti A. H. Kirkorui (Adam Honory Kirkor) iš Sankt Peterburgo į Vilnių²⁷, primena, kad amžininko portretas tapo prisiminimą išsaugojančiu ryšiu. Viename iš laiškų V. Kažinskis prašo A. H. Kirkoro atsiųsti savo portretą su užrašu. Įdomu ir tai, kad šiame laiške leidėjas atkreipė dėmesį į litografiją, pastebėjęs, jog šia technika sukurtas portretas gali būti ne prastesnis, negu fotografijoje [4, lap. 13–14]²⁸.

²⁴ *Ave Maria*. Pagal Piotro Stachevičiaus paveikslą. [S. l.]: Meisenbach Riffarth & Co, apie 1892–1893 m. LMAVB, G2-450.

²⁵ *Kazimierz Jagiellonczyk, Król polski W.X.L.* Nežinomas litografas. W Wilnie: Litog. J. Oziębłowskiego, apie 1840–1841 m. LMAVB, G2-348; *Alexander K. pol. W.X.L.* Nežinomas litografas. W Wilnie: Litogr. J. Oziębłowskiego, apie 1840 m. LMAVB, G2-349. Paminėtina, kad Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Aleksandro litografija yra išspausdinta Juzefo Ignaco Kraševskio (Józef Ignacy Kraszewski) knygoje [22].

²⁶ *Podwoie kaplicy świętego Kazimierza*. Dailininkas Vasilijus Sadovnikovas. Litografai Moulins. Wydanie w Paryżu (Imp. en couleurs par Lemercier), 1849. LMAVB, G3-464(1); Raižytojas Carl Mayer. *Nayswietsza Panna Marya Ostrobrnamska*. Nürnberg, XIX a. I pusė. LMAVB, G1-354(1). Nežinomas litografas. *Dulce cor Mariae, esto mihi salus!* Wien; Stuttgart: Verlag Jos. Roth, apie 1900–1911 m. LMAVB, G1-452.

²⁷ Viktoro Kažinskio (1812–1867) laišku, saugomi LMA Vrublevskių bibliotekoje [4], yra rašyti 1844–1856 m., bet ne visi datuojami. Šiuos laiškus paskelbė ir keturių laiškų datas identifikavo teatro istorikė ir muzikologė dr. Vida Bakutytė [8, 189–209].

²⁸ Kalbama apie V. Kažinskio laišką A. H. Kirkorui. Sankt Peterburgas, [1854 m.] gegužės 4 d. [4, lap. 13–14].

Jac p. Helmy Rome -
Odeukinskas
2. 8/15 1935
L. S. 1935

3. *Ave Maria.*
Pagal Piotro Stachevičiaus paveikslą,
apie 1892–1893 m. LMAVB, G2-450

Ks. J. Jank.
1933

4. *Aušros Vartų Švč. Mergelė Marija.*
Raižytojas Carl Mayer. Niurnbergas, XIX a. I pusė.
LMAVB, G1-354(1)

Svarbu paminėti nežinomo autoriaus litografuotą A. H. Kirkoro portretą. Litografijoje išspausdintas A. H. Kirkoro autografas, taip pat ranka įrašyta dedikacija: „P. Konstantinui draugystės vardan / 1854 m. gegužės 6 d. A. Kirkoras“ (*P. Konstantemu sego z przyjasnego / 6 maja 1854. A. Kirkor*)²⁹. Spėjama, kad dedikacija buvo skirta A. H. Kirkoro pažintam grafui Konstantinui Tiškevičiui. Šio įrašo autorius, kaip ir K. Tiškevičius, po metų (kai atvaizdas buvo dedikuotas) tapo Archeologinės komisijos nariais.

Uždarius universitetą, rašytojams, menininkams ir kitiems kultūros veikėjams buvo ypač svarbu ir toliau bendradarbiauti. Buvusiame universitete grafas E. Tiškevičius 1855 m. įsteigė Vilniaus senienų muziejų; čia buvo sukaupta dailės ir grafikos kūrinių, kurie lankytojams priminė Lietuvos senovę [21, 314–317]. Archeologinės komisijos nariai remdavo ir komisijos, ir muziejaus veiklą, tyrinėdavo šio krašto paminklus ir populiarino juos tuometinėje spaudoje. Vienas iš aktyviausių šios komisijos bendradarbių A. H. Kirkoras³⁰ dalį savo gyvenimo paskyrė leidybai. Jo leidžiami laikraščiai *Teka Wileńska, Kurjer Wileński*, taip pat Sankt Peterburgo dienraštis *Новое время* daugumai rašytojų, kraštotyrininkų ir kitų tyrinėtojų leido paskelbti savo naujausius darbus, taip pat palaikė kultūros veikėjų profesinius santykius [11, 28; 29, 80–81]. Šeštajame dešimtmetyje A. H. Kirkoras artimai bendravo su Konstantinu Tiškevičiumi, domėjosi šio kolekcininko tyrinėjimais, parengė straipsnių. A. H. Kirkorą ir K. Tiškevičių siejo rūpesčiai dėl spaustuvės įsteigimo Vilniuje. K. Tiškevičiaus ir A. H. Kirkoro korespondencijoje galime matyti, kad kolekcininkas nuoširdžiai palaikė leidėjo sumanymą steigti spaustuvę, išgyveno dėl carinės cenzūros uždraustų laikraščių. K. Tiškevičius patarė steigti spaustuvę ir ją remiančią bendrovę, kurią A. H. Kirkoras atidarė 1859 m. pavadinęs *Drukarni A. H. Kirkora i spółki* [11, 27–29]. Kai buvo leidžiama knyga *Neris ir jos krantai*, K. Tiškevičius tarėsi su A. H. Kirkoru dėl iliustracijų parengimo [18, 105–107]. Iš tiesų nežinoma, kas padovanojo Vrublevskių bibliotekai čia paminėtą A. H. Kirkoro portretą. Tikėtina, kad pastaroji litografija XIX a. buvo saugoma K. Tiškevičiaus privačioje kolekcijoje, o į biblioteką ji galėjo patekti su Tiškevičių giminės rinkiniu.

Kitą dedikaciją atrandame vienoje XIX a. Varšuvoje išspausdintoje litografijoje. Joje pavaizduotas vienas iš filomatų draugijos steigėjų Tomas Zanas (Tomasz Zan). Dedikacijos autorius, kaip liudija įrašą užbaigianti signatūra, buvo T. Zano sūnus Abdonas Zanas (Abdon Zan)³¹: „Mylimam mokiniui Viktorui Soltanui [su palinkėjimais] Abdonas Zanas. Mūrinė Bžestovica, 1868 m. balandžio 27 d.“ (*Kochaniemu uczniowi Wiktorowi Soltanowi w dowód życzliwości Abdon Zan. Bszostowica Murowana, 1868 roku kwietnia 27 dnia*)³². Tekste paminėtas Mūrinės Bžestovicos (dab. Baltarusija) dvaras, kuris XIX a. viduryje priklausė didikų Soltanų giminei (ilustr. 5). Ši dedikacija atskleidžia įdomių jos autoriaus biografijos faktų. Galima spėti, jog A. Zanas kaip korepetitorius buvo pakviestas mokytį V. Soltaną, kuris tuomet gyveno šiame dvare ir, matyt, jau buvo apsisprendęs studijuoti inžinieriaus specialybę³³. Manoma, kad pastaroji litografija XIX a. priklausė Viktorui Soltanui. Į Vrublevskių biblioteką ji galėjo patekti kartu su Römerių giminės rinkiniais, tikėtina, su V. Soltano dukters dailininkės Onos Soltanaitės-Römerienės rinkiniu³⁴.

²⁹ *Adomas Hilarijus Kirkoras*. Nežinomas litografas. Vilnius, apie 1854 m. LMAVB, Liet.2/4.3.9.

³⁰ A. H. Kirkoras (Adam Honory Kirkor, 1818–1886), archeologas, publicistas ir leidėjas.

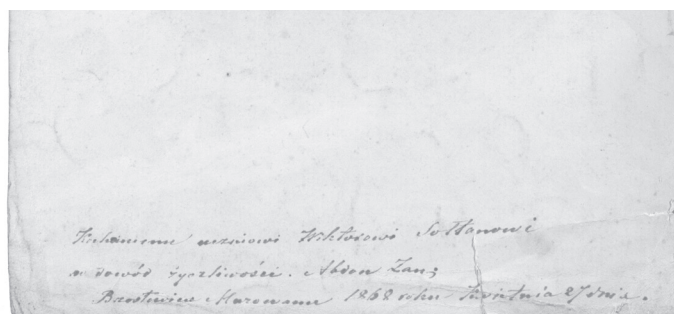
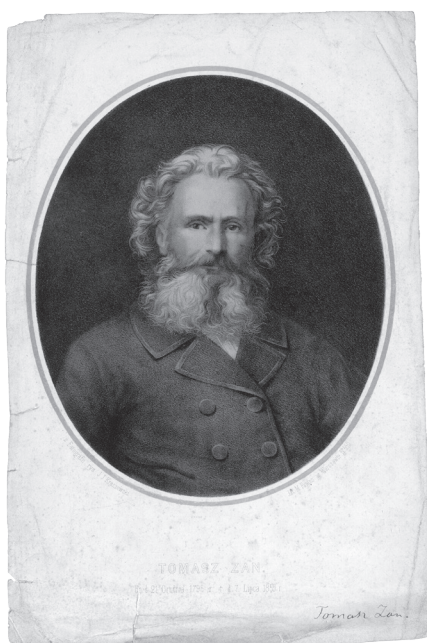
³¹ Abdonas Zanas (Abdon Zan, 1849–1903).

³² *Tomasz Zan: Ur. 21 Grudnia 1796 r. † d. 7 lipca 1855*. Dailininkas Józef Ignacy Kraszewski, nežinomas litografas. Warszawa: Litog. Maksimiliana Fajansa. Warszawa, XIX a. II pusė. LMAVB, G3-389.

³³ Viktoras Soltanas (Wiktor Soltan, 1853–1905), kelių inžinierius. 1868 m. jaunuolis išvyko mokytis į Rygoje tuomet veikusį politechnikumą [26].

³⁴ Dailininkė Ona Soltanaitė-Römerienė (1895–1874) buvo ištekęjusi už Antano Kazimiero Römerio (1889–1873). Jos tėvui Viktorui Soltanui padovanotas T. Zano portretas galėjo patekti į Römerių giminės rinkinius [30, 63].

Penktąją įrašų grupę apibūdina kai kuriuose portretuose aptinkami įrašai, kurie pagal prasmę yra vienas su kitu susiję. Vieną iš įrašų galime sieti su portretuojamojo atvaizdu ir galbūt buvusiu savininku. Kitas įrašas parodo kūrinio dovanotoją ir vėlesnį jo savininką. Dažnai įrašo tekstas yra pateiktas kitoje pusėje, kartais popierinėse kortelėse, kurios būdavo pritvirtinamos prie grafikos lakšto. Paminėtina nežinomo autoriaus sukurta litografija, kurioje pavaizduotas Kazimiero Buinickio (Kazimierz Bujnicki) portretas. Pastarasis atvaizdas iki mūsų dienų liko įrėmintas iš popieriaus pagamintuose rėmuose; prie jų pritvirtintoje kortelėje yra įrašas apie XIX a. rašytoją ir vertėją. Įrašo pabaigoje paminėta šio portreto dovanotoja, tikėtina, ir įrašo autorė, ir buvusi savininkė Teklė Buinicka (Tekla Bujnicka): „Kazimieras Buinickis, Dagdos miestelio ir dvaro Dynaburgo paviete valdytojas, XIX a. I pusės nusipelnęs veikėjas, knygų ir žurnalo *Rubon* leidėjas, knygos apie kunigą Jordaną³⁵ autorius ir Dovydo psalmių vertėjas. Teklės Buinickos dovana.“ (*Kazimierz Bujnicki właściciel miasteczka i majątku Dagdy pow. / Dynaburskiego, zasłużony działacz 1° połowy XIX stul., wydawca książek i czasopisma „Rubon“ / autor „Pamiętników ks. Jordana“ i wielu powieści. Tłumacz psalmów Dawydowych. / dar p. Tekli Bujnickiej*)³⁶.

5. Tomas Zanas.

Nežinomas litografas; pagal Juzefo Ignaco Kraševskio piešinį. Varšuva, XIX a. II pusė. LMAVB, G3-389

Vrublevskių bibliotekos raižinių rinkinyje galima aptikti portretinių atvaizdų ir religinių paveikslėlių, kuriuos savininkai buvo pritvirtinę ant popieriaus lakštų. Juose dažnai aptinkame įrašų, kurie priskiriami šeštajai grupei. Šių įrašų autoriais, tikėtina, buvo tie patys savininkai, kuriems buvo svarbu pažinti savo kolekcijas ir surinkti apie jas kuo daugiau informacijos. Šiam tikslui buvo reikalingi įvairūs žinynai bei katalogai, kuriais remiantis būdavo aprašomas kūriny. Buvo žinomi XIX a. išleisti katalogai; iš jų paminėtinas J. I. Kraševskio parengtas leidinys *Catalogue* ir K. Tiškevičiaus sudarytas *Krašto paminklų raižinių* albumas. Pastarajame leidinyje aprašyti K. Tiškevičiaus privačiame rinkinyje sukaupti raižiniai ir litografijos [14; 33].

³⁵ Bujnicki, Kazimierz. *Pamiętniki księdza Jordana: obrazek Inflant w XVII wieku*. Wilno: nakładem i drukiem Józefa Zawadzkiego, 1852.

³⁶ *Kazimierz Bujnicki*. Nežinomas litografas. XIX a. LMAVB, G3-374(1).

Galima paminėti šios grupės įrašą, esantį litografijoje, kurią apie 1841 m. išspausdino Juozapo Ozemblovskio (Jozef Oziębłowski) spaustuvė Vilniuje. Litografijoje yra perteikti aštuoni portretai. Pirmasis portretas – architekto Lauryno Gucevičiaus, kitame pavaizduotas kunigaikštis ir Vilniaus vaivada Karolis Stanislovas Radvila, toliau – vengrų didiko, karinio veikėjo Kasparo Bekešo portretas; pavaizduoti ir Vilniaus universiteto rektorius, vyskupas Jeronimas Stroinovskis, dailininkai Pranciškus Smuglevičius ir Simonas Čechavičius, taip pat Vilniaus universiteto medicinos profesoriai Konstantinas Porcijanka ir Juozapas Frankas. Po šiais atvaizdais yra įrašytos J. I. Kraševskio katalogo ir kito nežinomo leidinio nuorodos: *Kraszewski I. J. Catalogue 1865 ? ob. „Oziębłowski“ str. 184*³⁷. Įrašai buvo svarbūs savininkui, norėjusiam plačiau pažinti šiuos portretus [14, 184; 24, 278]³⁸.

Reikia patyrinėti nežinomo savininko rinkiniuose buvusį raižinį, kuriame yra perteikta *Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo* kompozicija. Pastarasis grafikos darbas yra be antrašės ir signatūros. Antraštę perteikia po atvaizdu esantis įrašas: „Vinjetė, išspausdinta iš *Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo* brolijos, buvusios Lietuvos bernardinų bažnyčiose, leidimo. Leidimas buvo išspausdintas A. Marcinovskio Vilniuje 1845 m. gruodžio 20 d.“ (*Winietta, oddzielnie odbita, z patentu Bractwa Niepokalanego Poczęcia N. M. P., które istniało w kościołach ks. Bernardynów w Litwie. Patent drukowany w Wilnie u A. Marcinowskiego 20 grudnia 1845 r.*)³⁹. Čia pat yra pateikta J. I. Kraševskio katalogo nuoroda. Ji liudija, kad įrašo autoriui nepavyko šiame leidinyje aptikti informacijos apie raižinį: „Kraševskis. Katalogas 1865 [metų], nėra“ (*Kraszewski. Catalogue 1865, nie ma.* [Kraszewski, Józef Ignacy, 1865]). Įrašas leidžia daryti prielaidą, kad pastarasis *Švč. Mergelės Marijos* atvaizdas buvo išspausdintas Antono Marcinovskio (Anton Marcinowski) spaustuvėje⁴⁰. Jis padeda identifikuoti kūrinį ir atskleidžia vertingos informacijos.

Aptarus LMA Vrublevskių bibliotekos rinkiniuose atkuriamą raižinių rinkinį ir dalį kūriniuose esančių įrašų, galima daryti išvadas.

Grafikos kūriniuose esantys įrašai padėjo atskleisti ir apibrėžti XX a. I p. bibliotekoje buvusio raižinių rinkinio segmentus kaip skirtingus asmeninius rinkinius ir pavienius kūrinius, kurie savininkų buvo atiduoti bibliotekos raižinių rinkiniui. Įrašai leido atskleisti Vrublevskių bibliotekos geradarius, kurių padovanoti kūriniai prieš tampant jų nuosavybe galėjo būti ir kituose, taip pat ir XIX a. rinkiniuose. Aptarti įrašai paliudijo, kad kūrinių savininkais galėjo būti įrašų autoriai ir juose paminėti asmenys. Ne visada jie būdavo žymūs kolekcininkai, kartais šeimos ir giminės rinkinių globėjai. Kai kurie įrašai leido praplėsti tyrinėjimo lauką ir atskleisti vertingos informacijos ne vien apie savininkus, bet ir apie juose paminėtus asmenis. Kartais savininkai apie grafikos kūrinius norėjo surinkti kuo daugiau informacijos, kuri galėjo būti vertinga tiek kūrinių, tiek jų kolekcijų aprašymui.

³⁷ Įrašė pirmoji leidinio santrumpa rodo, kad autorius abejojo, ar litografija yra šiame kataloge, antroji santrumpa rodo ją esant kitame leidinyje.

³⁸ *W. Gucewicz, Karol Xiąże Radziwill, K. Bekiesz, Strojnowski, F. Smuglewicz, S. z Lipnicy Ciechowicz, K. Porcyanko, J. Frank.* Nežinomas litografas. W Wilnie: Litog. J. Oziębłowski, apie 1841 m. LMAVB, G3-375.

³⁹ *Švč. Mergelės Marijos Nekaltas Prasidėjimas.* Nežinomas raižytojas. W Wilnie: drukowany A. Marcinowskiego, 1845. LMAVB, Liet.1/6.2.86.

⁴⁰ A. Marcinovskio spaustuvė veikė 1818–1863 m. [35, 412].

ARCHYVINIAI ŠALTINIAI

1. *Kun. Francišeko Tyčkovskio Vrublevskių bibliotekai padovanotų spaudinių ir dailės kūrinių sąrašas*. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyrius (toliau – LMAVB RS), F75-137.
2. *Muziejinių objektų iš Römerių rinkinių, perduotų Helenos Romer-Ochenkovskos Vrublevskių bibliotekai 1937 m., sąrašas*. LMAVB RS, F75-245.
3. *Senienų muziejaus ir Vilniaus archeologinės komisijos sąrašai; pradžia 1856 m. sausio 1 d.* Lietuvos valstybės istorijos archyvas, F1135, ap. 3, b. 264.
4. *Viktoro Kažinskio laiški Adomui Hiliarijui Kirkorui [1844–1856]*. LMAVB RS, F 273-1337.
5. *Vilniaus archeologinio muziejaus dailės skyriaus inventorius, 1903–1912 m.* LMAVB RS, F22-46.
6. *Vrublevskių bibliotekai padovanotų spaudinių ir meno kūrinių sąrašai, 1929–1932 m.* LMAVB RS, F75-135.
7. *Vrublevskių bibliotekai padovanotų spaudinių ir meno kūrinių sąrašai, 1935–1936 m.* LMAVB RS, F75-138.

PUBLIKUOTI ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

8. Bakutytė, Vida. Laiškai iš Peterburgo. In: *Kultūrologija*. Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2002. T. 9: *Lietuvos menas permainų laikais*, p. 189–209.
9. Biblioteka im. Wróblewskich w Wilnie. *Tygodnik Ilustrowany*, 1913, nr 8, p. 154.
10. Biblioteka Państwowa im. Wróblewskich. *Dziennik Wileński*, 1935, nr 171, p. 2.
11. Brensztejn, Michał. *Adam-Honory Kirkor*: wydawca redaktor i właściciel drukarni w Wilnie od roku 1834 do 1867. Wilno: Wydawnictwa Towarzystwa Pomocy Naukowej im. E. i E. Wróblewskich, 1930. [2], 90, [3] p.
12. Brensztejn, Michał. Biblioteka im. Wróblewskich. *Kurjer Litewski*, Wilno, 1913, 27 stycz. (nr. 23), p. 1.
13. Bujnicki, Kazimierz. *Pamiętniki księdza Jordana*: obrazek Inflant w XVII wieku. Wilno: nakładem i drukiem Józefa Zawadzkiego, 1852. 2 t.
14. *Catalogue d'une collection iconographique polonaise*: composée des dessins originaux, gravures, xylographies, lithographies, illustrant l'histoire, la géographie, antiquités, costumes, mœurs, armes, meubles etc. de l'ancienne Pologne, de ses provinces et pays limitrophes. [Sudarytojas Józef Igancy Kraszewski]. Dresde: Impr. de H. Henkler, 1865. 292 p.
15. Charkiewicz, Walerian. Biblioteka Państwowa im E. i E. Wróblewskich. *Słowo*, 1936, nr 4, p. 3.
16. Drège, Helena. *Ś. p. Tadeusz Wróblewski jako założyciel Biblioteki im. E. i E. Wróblewskich*. Parašas: H. D. Wilno: druk „Lux“, 1926. 7 p.
17. *Encyklopedia Ziemi Wileńskiej*. Bydgoszcz: Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej, 2008. T. 1 [a]: *Wileński słownik biograficzny*. 604 p.
18. Griškaitė, Reda. *Konstantinas Tiškevičius ir Neris, arba Kelionė ir Knyga*. Vilnius: Žara, 2003. 194 p.
19. Hernik Spalińska, Jagoda. Unloved: about Helena Romer-Ochenkowska. In: *Römeriai Lietuvoje XVII–XX a. = The Römers in Lithuania in 17th to 20th centuries*. [Sudarytoja Jolanta Širkaitė]. Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2008, p. 381–391.
20. Ilgiewicz, Henryka. *Societates Academicae Vilnenses*: Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Wilnie (1907–1939) i jego poprzednicy. Warszawa: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 2008. 668, [20] p.
21. Kirkor, Adam Honory. *Przechadzki po Wilnie i jego okolicach przez Jana ze Śliwina*. Wilno: nakład Maurycego Orgelbranda, 1859. XII, 384, [1] p.
22. Kraszewski, Józef Ignacy. *Wilno od początków jego do roku 1750*. Wilno: nakładem i drukiem Józefa Zawadzkiego, 1840–1842. T. 1–4.
23. [Kronika]: Stan biblioteki Imienia Eustachego i Emilji Wróblewskich w Wilnie. *Przegląd Wileński*, 1925, nr. 5, p. 8.
24. *Lietuvos dailininkų žodynas = Dictionary of Lithuanian artists*. [Sudarė Jolanta Širkaitė]. Vilnius: Kultūros tyrimų institutas, 2012. T. 2: 1795–1918. 519 p.

25. *Lietuvos mokslų akademijos biblioteka: paveldas ir raida, 1557–2007: bibliografijos rodyklė*. [Sudarė Elena Stasiukaitienė]. Vilnius: LMAVB, 2009. 426 p.
26. Orman-Michta, Elżbieta. [Soltan (Pereswid-Soltan), Wiktor Władysław]. In: *Polski słownik biograficzny*. Warszawa; Kraków: Polska Akademia Nauk. Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla, 2001. T. 40/3, z. 166, p. 374–375.
27. Rygiel, Stefan; Drège, Helena. *Biblioteka im. Wróblewskich w Wilnie, 1912–1931*. Wilno: Skł. gł. Biblioteka im. Wróblewskich w Wilnie, 1934. 23, [4] p.
28. Romer, Helena. Ś. p. Tadeusz-Stanisław Wróblewski. *Kurjer Wileński*, Wilno, 1925, nr 152, p. 2–3.
29. Stolzman, Małgorzata. *Czasopisma wileńskie Adama Honorego Kirkora*. Warszawa; Kraków: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1973. 162, [7] p. (Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, no. 321. Prace Historyczno literackie: Schedae litterariae, z. 26).
30. Širkaitė, Jolanta. *Dailininkė Sofija Romerienė (Zofia Romer, 1885–1972)*. Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2005. 367, [1] p.
31. Širkaitė, Jolanta; Cibulskas, Valentas. [Chščonovičius, Juozapas]. In: *Lietuvos dailininkų žodynas = Dictionary of Lithuanian artists*. [Sudarė Jolanta Širkaitė]. Vilnius: Kultūros tyrimų institutas, 2012. T. 2: 1795–1918, p. 91–92.
32. *Tadas Vrublevskis: mintys ir darbai: [bibliografijos rodyklė]*. [Sudarė Bronislava Kisielienė]. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, 2013. 260, [12] p.
33. Tyszkiewicz, Konstanty. *Pomniki rytownictwa krajowego*. Wilno: drukiem A. Marcinowskiego, 1858. 36, [181] p.
34. *Ustawa Towarzystwa Biblioteka imienia Eustachego i Emilii Wróblewskich*. Wilno: Druk Józefa Zawadzkiego, 1912. 12 p.
35. Užtupas, Vilius. *Lietuvos spaustuvs, 1522–1997*. Vilnius; Kaunas: XXVII knygos mėgėjai: V. Užtupo leidykla, 1998. 607 p.
36. *Каталогъ предметовъ Музея древностей, состоящаго при Виленской публичной библиотекѣ*. [Составилъ Ф. Добрянскій]. Вильна: печатано въ типографіи О. С. Блюмовича, 1879. X, 118, [1] p.

NERINGA MARKAUSKAITĖ

The Collection of Engravings in the Wroblewski Library of the Lithuanian Academy of Sciences: Inscriptions and Owners

Summary

The holdings of the Wroblewski Library of the Academy of Sciences include pieces of graphics containing manuscript inscriptions pointing to the collections of the Wroblewski Library of the early 20th century. These pieces, along with books, manuscripts, maps and other museum valuables, started to be amassed in 1912, by the Society of the Friends of the Eustachy and Emilia Wróblewski Library. The latter was founded in Vilnius by the lawyer and bibliophile Tadeusz Wróblewski and later reorganized to the Eustachy and Emilia Wróblewski Society for Science Support.

The inscriptions discussed in the article are classified into six groups in order to identify the initials of the owners, their collections and donated art pieces. Some of the inscriptions are gift dedications that characterize the owners of the engravings and their environment.

The examination of the engravings shows that the collection of the Wroblewski library has been formed from private collections owned by various individuals in the 19th–early 20th century. The previous owners of the engravings include both the authors of some of the inscriptions and individuals mentioned in their texts. Not all of them were noted collectors, some probably owned only a few art pieces, while others were family estate executors.